

ב"ה

ג' תמוז

קבץ למוד ליום ההלולא

לה' הארץ ומלואה

שם _____

מושפחה _____

קתה _____

יוצא לאור על ידי
חידר אידיש "אהלי מנחם" חב"ד ליובאוויטש, ביתר עילית

רח' אוירבאך 13, ביתר עילית. טלפקס: 02-5800654

omchabad@barak.net.il

ב"ה, תמוז ה'תשס"ח

תְּלִמִּידִים יְקָרִים, תִּלְי צְבָאוֹת ה'

מִגֵּשׁ לַפְּנִיכֶם בְּזֶה קִבְּץ לַמּוֹד לְיוֹם הַהֲלוּלָא ג'
תְּמוּז, עַל-פִּי הַסֵּדֵר שְׁקִבַּע הָרַבִּי – בְּעַל הַהֲלוּלָא
– בְּקִשְׁר לְיוֹ"ד שְׁבַט, יוֹם הַהֲלוּלָא שֶׁל חוֹתְנֵנוּ כְּבוֹד-
קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר הַרְי"צ (רַבִּי יוֹסֵף-יִצְחָק).

כְּהַקְדָּמָה הִנְנּוּ מְבִיאִים אֶת "סֵדֵר יוֹם
הַהֲלוּלָא", שְׁכָאמוֹר, הוּא עַל-פִּי מַה שְׁקִבַּע הָרַבִּי
בְּמִכְתָּבוֹ מִחֲדָשׁ שְׁבַט ה'תשי"א.

סדר יום ההולוא

מדליקים בכל בית גר שידלק כל המעט-לעת. ובאם אפשר – גר של שעוה.

יבחרו וינימו מי שיתפלל לפני התבה ביום ההולוא, ויכוון לחלק שיתפלל אחד – ערבית, שני – שחרית, שלישי – מנחה, כדי לזכות בזה מספר יותר גדול של אנ"ש.

בשעת התפלות ידליקו חמושה גרות.

אחר התפלה (ובבקר – אחר אמירת תהלים) ילמד המתפלל לפני התבה פרק כ"ד דבילים ופרק ז' דמקנאות. אחר-כך יאמר המשנה "רבי חנניא בן עקשיא... ויאדיר". בלחש – איזה שורות בתנאי, קדיש דרבנו.

אחר תפלת ערבית – יחזרו חלק מהמאמר האחרון המנה שזכינו לו, "ואתה תצוה" בעל-פה. ואם אין מי שיחזור בעל-פה – ילמדוהו בפנים. וכן אחר תפלת שחרית. ולסימו אחר תפלת מנחה.

בבקר, קדם התפלה – פרק תנאי. וכן לאחר תפלת מנחה.

בבקר, קדם התפלה – ירים כל אחד תרומה לענינים השייכים לנשיאנו, בעד עצמו ובעד כל אחד מבני-ביתו שיחיו, וכן קדם תפלת מנחה.

לאחר תפלת שחרית – יכתב ויקרא כל אחד פ"נ (=פדיון נפש). מי שזכה להכנס ל'יחידות', או על-פל-פנים לראות את פני כבוד-קדשת אדמו"ר נשיא דורנו – יציר עצמו, בעת קריאת הפ"נ, כאלו עומד לפניו. להניח הפ"נ אחר-כך בין דפי מאמר, קונטרס וכו' של כבוד-קדשת אדמו"ר. ולשלחו (אם אפשרי – בו ביום) על-מנת לקראו על הציון שלו.

במשך המעט-לעת – ללמוד פרקי המשניות של אותיות השם.

במשך המעט-לעת – לערוך התועדויות פעילות מתוך אהבת-ישראל, ולהתחזק בכל עניני למוד התורה נגלה וחסידות, חזק התורה והיהדות והפצת המעניות, ובמיוחד באהבת-ישראל ואחדות-ישראל.

לקבע שעה במשך המעט-לעת – לבאר לבני-ביתו שיחיו אודות כבוד-קדשת אדמו"ר נשיא דורנו ועבודתו אשר עבד בה כל ימי חייו, ואשר גם עתה, פיון "שגם בזה העולם אשתפח יתיר" – בודאי שהוא מנהיג את העולם בלו, ואנ"ש בפרט, ומעורר רחמים רבים וכו', כמו שהיה עד עתה, ואדרבה, ביתר שאת וביתר עז. ולכן, גם השפעותיו לכל השייכים אליו מתעלות יותר ויותר. וכדי שיתקבלו בפנימיות, צריכים גם ה'פלים' של השייכים אליו להיות מזפכים יותר.

במשך המעט-לעת – לבקר בבתי-הכנסת ובבתי-המדרש אשר בעיר, לחזר שם מימרא או פתגם מתורתו של כבוד-קדשת אדמו"ר, לבאר אודות אהבת כל ישראל שלו, להודיע ולהסביר תקנותיו על דבר למוד הרמב"ם לכל אחד ואחת (ש'לשה פרקים ליום, פרק אחד ליום או ספר המצוות), ועל דבר מבצעי המצוות הכלליים שלו: מבצע אהבת-ישראל, חנוף, תורה, תפלין, מזוזה, צדקה, בית מלא ספרים, גרות

שבת-קדוש, פְּשׁוּרוֹת, טְהָרַת הַמִּשְׁפָּחָה, וְאַחֲדוּת כָּל בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל. לְעוֹרֵר אֶת בְּנֵי נֶחַד
בְּדַבַּר קִיּוֹם שִׁבְעַת מִצְוֹת שְׁלֵהֶם וְעַד הַמִּבְצָע הָאַחֲרוֹן וְהַעֲקָרִי – 'עֲמִדוּ הֵכֵן בְּלָכֶם',
לְפָרְסֶם בְּכָל מְקוֹם שֶׁ"לְאַתֵּר לְגֵאֲלָה" וְשֶׁ"תִּתְקַף וּמִיָּד מִמֶּשׁ הִנֵּה זֶה מְשִׁיחַ בָּא",
וְהַשִּׁתְדָּלוּת הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל כָּל אֶחָד וְאַחַת מִיִּשְׂרָאֵל לְהַבִּיא אֶת הַמְּשִׁיחַ עַל-יָדֵי לְמוֹד
הַתּוֹרָה בְּעֵינֵי מְשִׁיחַ וּגְאֲלָה.

וַיְהִי-רָצוֹן, שֶׁתִּתְקַף וּמִיָּד מִמֶּשׁ, יִחַיֵּשׁ ה' בִּיאַת גּוֹאֲלֵנוּ, מִהַרְהָ יִגְלָה, וְהַקִּיצוּ וְרַנְּנוּ
שׁוֹכְנֵי עֶפְרָי, וּגְשִׁיאֵנוּ, הוּא כְבוֹד-קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר, בְּתוֹכְכֶם וּבְרֵאשֵׁם, יִשְׁמִיעֵנוּ נִפְלְאוֹת
וַיִּנְהַלְנוּ בְּדֶרֶךְ הָעוֹלָה בֵּית-אֵל.

וּכְפִי שְׁסִים כְבוֹד-קִדְשֵׁת אֲדָמוֹ"ר אֶת מֹאמֵר הַחֲסִידוֹת הָרֵאשׁוֹן שְׁלוֹ: "וַיִּנְזָה
לְהַתְרָאוֹת עִם הַרְבֵּי פֶה לְמַטָּה, וְשָׁמָּה בְּגוֹף וּלְמַטָּה מְעַשְׂרָה טַפְחִים, וְהוּא יִגְאֲלֵנוּ".

מסכת ברכות, פרק א – מנחם מענדל

(א) מאימתי קורין את שמע בערבית. משעה שהכהנים נכנסים לאכל בתרומתו, עד סוף האשמורה הראשונה, דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים, עד חצות. רבן

(א) משעה שהכהנים נכנסים לאכל בתרומתו – כהנים שנטמאו וטבלו, אין יכולים לאכל בתרומה עד שיעריב שמשו, דהינו צאת הכוכבים. והא דלא תני משעת צאת הכוכבים, מלתא אגב אויחיה קא משמע לו, שאם נטמאו הכהנים בטמאה שטהרתו תלויה בקרבן, כגון זב ומצרע, אין הכפרה מעכבתו מלאכל בתרומה, דכתיב (ויקרא כב) ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים, ביאת שמשו מעכבתו מלאכל בתרומה, ואין כפרתו מעכבתו מלאכל בתרומה: **עד סוף האשמורה הראשונה** – שלישי הראשון של לילה, שהלילה נחלק לשלש משמרות. ומשם ואילך לא מקרי תו זמן קריאת שמע ושכיבה, ולא קרינא ביה בשכבך. ומקמי צאת הכוכבים נמי ימנא הוא ולא זמן שכיבה. והמקדימים וקורים קריאת שמע של ערבית מבעוד יום, סומכים אהא דרבי יהודה, דאמר לקמן בפרק תפלת השחר, תפלת המנחה עד פלג המנחה שהוא שעה ורביע קדם הלילה, וקרינא לו דעבד כרבי יהודה עבד, ומיד כשכלה זמן המנחה מתחיל זמן קריאת שמע של ערבית: **עד שיעלה עמוד השחר** – דכל הלילה מקרי זמן שכיבה. והלכה כרבן גמליאל שגם חכמים מודים לו, ולא אמרו עד חצות אלא כדי להרחיק את האדם מן העברה. ומיהו לכתחלה משהגיע עונת קריאת שמע של ערבית דמתניתין דהינו מצאת הכוכבים, אסור לסעד וכל שבו לישן עד שיקרא קריאת שמע ויתפלל: **משעה שגאו בני מבית המשתה** – בני רבן גמליאל שמעינהו לרבנן דאמרי עד חצות, והכי קאמרי ליה הא דפליגי רבנן עלך, דוקא קאמרי עד חצות ותו לא, ויחיד ורבים הלכה כרבים, או דלמא רבנן כוותך סבירא להו והאי דקאמרי עד חצות, כדי להרחיק את האדם מן העברה. ואמר להו, רבנן כוותי סבירא להו, והא דקאמרי עד חצות כדי להרחיק את האדם מן העברה, וחיבים אתם לקרות: **ולא זו בלבד** – כלה מלתא דרבן גמליאל היא דאמר לבניו: **הקטר חלבים** – של קרבנות: **ואברים** – של עולת תמיד של בין הערבים שנוזק דמו ביום, מצוה להעלות הנתחים כל הלילה, דכתיב (ויקרא ו) היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר: **וכל הנאכלין ליום אחד** – כגון תודה, וחסאת ואשם וכיוצא בהם, שהם נאכלים ליום ולילה, זמן אכילתן עד שיעלה עמוד השחר והוא המביא לידי נותר: **אם גם למה אמרו חכמים עד חצות** – בקריאת שמע ובאכילת קדשים, אבל בהקטר חלבים ואברים לא אמרו בו חכמים עד חצות כלל, ולא נקט ליה הכא אלא להודיע שכל דבר שמצותו בלילה כשר כל הלילה: **כדי להרחיק את האדם מן העברה** – שלא לבוא לאכלן אחר שיעלה עמוד השחר ויתחייב פרת. וכו' בקריאת שמע שלא יאמר עדיו יש לי שהות ותעבר עונתה:

גמליאל אומר, עד שיעלה עמוד השחר. מעשה שבאו בניו מבית המושטה, אמרו לו, לא קרינו את שמע. אמר להם, אם לא עלה עמוד השחר, חיבין אתם לקרות. ולא זו בלבד, אלא כל מה שאמרו חכמים עד חצות, מצותן עד שיעלה עמוד השחר. הקטר חלבים ואברים, מצותן עד שיעלה עמוד השחר. וכל הנאכלין ליום אחר, מצותן עד שיעלה עמוד השחר. אם בן, למה אמרו חכמים עד חצות, כדי להרחיק את האדם מן העבירה:

(ה) מזבירין יציאת מצרים בלילות. אמר רבי אלעזר בן עזריה, הרי אני בן שבעים שנה, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות, עד שדרשה בן זומא, שנאמר למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך, הימים. כל ימי חייך, הלילות. וחכמים אומרים, ימי חייך, העולם הזה. כל (ימי חייך), להביא לימות המשיח:

מסכת שבת, פרק כא – מנחם מענדל

(א) נוטל אדם את בנו והאבן בידו, וכלכלה והאבן בתוכה. ומטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החלין. רבי יהודה אומר, אף מעלין את המדמיע באחד ומאה:

(ה) מזבירין יציאת מצרים בלילות – פרשת ציצית אומרים אותה בקריאת שמע של ערבית ואף על פי שאין לילה זמן ציצית, דכתיב וראיתם אותו, פרט לכסות לילה, אומרים אותה בלילה מפני יציאת מצרים שבה: בן שבעים שנה – הייתי נראה זקן. ולא זקן ממש, אלא שהלבינו שערותיו יום שמינו אותו נשיא, כדי שיראה זקן וראוי לנשיאות. ואותו היום דרש בן זומא מקרא זה: ולא זכיתי – לא נצחתי לחכמים. ודומה לו בש"ס בפרק בנות כותים (דף לה:), בהא זכינהו רבי אלעזר לרבנן, כלומר נחם:

(א) נוטל אדם את בנו – בחצר: והאבן בידו – ולא אמרינו דמטלטל לאבן: וכלכלה – סל: והאבן בתוכה – והוא שיהיו פרות בסל, שאם אין בו פרות נעשה בסיס לדבר האסור ואסור טלטלו. וצריך נמי

(ג) בית שמאי אומרים, מגביהין מן השלחן עצמות וקלפין. ובית הלל אומרים, נוטל את הטבלה כלה ומנערה. מעבירין מלפני השלחן פרוזין פחות מבזית ושער של אפונין ושער של עדשים, מפני שהוא מאכל בהמה. ספוג, אם יש לו עור בית אחיזה, מקנחין בו, ואם לאו, אין מקנחין בו. (וחכמים אומרים) בין כך ובין כך, נוטל בשבת, ואינו מקבל טמאה:

שיהיו בתוכו פרות שאם ישליכם בארץ ומאסו, כגון תותים וענבים וכיוצא בהם, אבל אם היו בו פרות כגון אגוזים ו שקדים, מנער את הפרות והן נופלים – ופרות הנמאסים נמי כגון תותים וענבים אם אפשר לסלקם לצדי הפלפלה ולנער האבן לבדה ולהשליכה, אסור לטלטלה עם האבן. ומתניתין איירי כגון שנפחת מצדי הפלפלה או שוליה והאבן דפן לה שאי אפשר להשתמש בכלפלה בלא האבן: תרומה טמאה עם הטוהרה ועם החלזין – אגב הטוהרה ואגב החלזין, אבל טמאה באנפי נפש לאו בת טלטול היא: אף מעלין את המדמע באחד ומאה – סאה של תרומה שנפלה במאה סאים של חלזין, מתר להעלות לסאה של תרומה מהן בשבת ויהיו כלן חלזין ומתרים לזרים, ולא אמרינו מתקן הוא, דתרומה שנפלה בחלזין חשבינו לה כאלו מנחת לבדה ואינה מערבת, וכשעולה באחד ומאה התרומה עצמה שנפלה עולה, הלכך לאו מתקן הוא. ואין הלכה כרבי יהודה:

(ג) בית שמאי אומרים, מגביהין מן השלחן עצמות וקלפין – בנמרא קאמר שאין אנו סומכין על משנתנו כמות שהיא שנויה, אלא מחלפת השיטה. שבית הלל אומרים מגביהין מעל השלחן עצמות וקלפין, ובית שמאי אומרים מסלק את הטבלא, שיש עליה תורת כלי, אבל לא יטלטל העצמות והקלפין בידים, דבית הלל כרבי שמעון ובית שמאי כרבי יהודה. ומיהו לא שרו בית הלל אלא בעצמות וקלפין דחזו למאכל בהמה אף על גב דלא חזו למאכל אדם, אבל אי לא חזו אף למאכל בהמה מודו בית הלל דאסורים לטלטל, דבכהאי גונא אפלו רבי שמעון מודה: מעבירין מלפני השלחן פרוזין פחות מבזית – אפלו פחות מבזית, וטעמא כדמפרש בסמוך שהו ראוויין למאכל בהמה: ושער של פולין – שרביטים שהקטנית גדל בהן: עור בית אחיזה – בית אחיזה של עור שיאחזנו בו: אין מקנחין בו – שכשאוחזו נסחט בין אצבעותיו, והוי פסיק רישיה ולא ימות, דמודה ביה רבי שמעון: בין כך ובין כך – בין יש לו בית אחיזה בין אין לו בית אחיזה: נוטל בשבת – כשהוא נגוב: ואינו מקבל טמאה – דאינו לא כלי עץ ולא בגד ולא שק ולא מתכה:

מסכת שבת, פרק כב – מנחתם מענדל

(א) חבית שנושברה, מצילין הימנה מזון שלש סעודות, ואומר לאחרים, בואו והצילו לכם, ובלבד שלא יספג. אין סוחטין את הפרות להוציא מהן משקין, ואם יצאו מעצמן, אסורין. רבי יהודה אומר, אם לאכלין, היוצא מהן מתר, ואם למשקין, היוצא מהן אסור. חלות דבש שרסקן מערב שבת ויצאו מעצמן, אסורים. ורבי אליעזר מתיר:

(ו) סבין וממשמישין (בבני מעים), אבל לא מתעמלין ולא מתגרדין. אין יורדין לקורדימא, ואין עושיין אפקטיוזין ואין מעצבין את הקטן, ואין מחזירין את השבר.

(א) מצילין מזון שלש סעודות – ואפלו בכלים הרבה, דאלו בכלי אחד אפרו בפרק כל כתבי, דכמה דבעי מציל: לכם – כל אחד מזון שלש סעודות: ובלבד שלא יספג – שלא ישם ספוג לשאב היין ולחזור ולהטיף, ואף על פי שיש לספג בית אחיזה דליכא חשש סחיטה, שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול. ואפלו ליכח בידו שמו ודבש שהו עבים ונדבקים ולקנח ידו בשפת הכלי אסור, שלא יעשה כמעשה חול: אין סוחטין את הפרות – דהוי ליה מפרק, תולדה דדש: אסורין – גזרה שמא יסחט לכתחלה: רבי יהודה אומר אם לאכלין – היו אותן פרות מכנסים: היוצא מהן מתר – דלא ניחא ליה במה שאבו וליכא למגזר בהו שמא יסחט: ואם למשקין – היו מכנסין, דניחא ליה במאי דנפיק מינייהו: היוצא מהן אסור – גזרה שמא יסחט. ובזיתים וענבים מודה רבי יהודה לחכמים דאף על גב דכנסו לאכלים היוצא מהן אסור, כיון דדרבן לסחיטה קיימין, כי אתו לידי משקה יתיב דעתיה בהכי. ובשאר מיני פרות מודים חכמים לרבי יהודה, כיון דלא דרבן לסחיטה. לא נחלקו אלא בתותים ורמונים, דרבי יהודה מדמה להו לשאר פרות וחכמים מדמו להו לזיתים וענבים. והלכה כרבי יהודה: חלות דבש – כשהו מרסקין זב הדבש מעצמו מתוך השעוה ואין דרד לסחטו, הלכך רבי אליעזר מתיר. וחכמים אוסרים, גזרו אטו שאינן מרסקין. והלכה כרבי אליעזר:

(ו) סבין – שבשבת: וממשמישין – ביד על כל הגוף להנאה: אבל לא מתעמלין – לשמשו בכת: ולא מתגרדין – במגרדת, ודומה לו (אויב ב) ויכח לו חרש להתגרד בו, משום דהוי כעובדא דחול: אין יורדין לפוליא – בקעה מלאה מים ותחתיה טיט כמו דבקה, ויש בה מקומות שיטבע הרוחץ שם באותו טיט וידבק בו ואינו יכול לעלות עד שיתקבצו בני אדם ויעלוהו בקשי גדול ובדוחק. פרוש אחר, בקעה

מי שנפרקה ידו ורגלו, לא יטרפם בצונן, אבל רוחץ הוא כדרפו, ואם נטרפא
נתרפא:

מסכת אבות, פרק א – מנחם מענדל

(א) משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים,
ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה. הם אמרו שלשה דברים, הוון מתונים בדיו,
והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סוג לתורה:

שטיט שלח מחליק והרוחץ שם נופל ובגדיו נושרים במים ואתי לידי סחיטה: אפקטויון – להקיא.
ופרושו, אפיק טוי זיו. כלומר, להוציא המזון ממקום בשולו שהיא האצטומכה. אפיק, מוציא. טוי,
מתבשל, צלי אש מתרנמין טוי נור. זיו, מזון. ודוקא לשתות משקה שמביאו להקיא הוא שאסור
בשבת, אבל להכניס אצבעו לתוך פיו כדי להקיא מתר. והיכא דאית ליה צערא ואם יקיא יתרפא,
מתר אפלו על ידי משקה: ואין מעצבין את הקטן – לתקנו ולישב עצמותיו וחוליות שדרתו, משום דמחזי
כבונה. ולא אמרו אלא לאחר זמן, אבל ביום לדה שרי: מעצבין – לשון ידיד עצבוני ועשוני (איוב י):
ואין מחזירין את השבר – עצם שנשבר. ואין הלכה כמשנה זו, אלא הלכה מחזירין את השבר בשבת:
שנפרקה ידו – שציצא העצם מן הפרק שלו: לא יטרפם – לשון ביצים טרופות בקערה. שמשטטו
[בצונן] על מקום השבר, דמחזי דלרפואה קעביד:

(א) משה קבל תורה מסיני – אומר אני לפי שמסכת זו אינה מסתדת על פי מצוה ממצוות התורה
כשאר מסכתות שבמשנה אלא כלם מוסרים ומדות, וחכמי העולם גם כן חברו ספרים כמו
שהמציאו מלבם בדרכי המוסר כיצד יתנהג האדם עם חברו, לפיכך התחיל התנא במסכת זו, משה
קבל תורה מסיני, לומר לך שהמדות והמוסרים שבו המסכת לא בדו אותם חכמי המשנה מלבם
אלא אף אלו נאמרו בסיני: מסיני – ממי שנגלה בסיני: לזקנים – שהאריכו ימים אחרי יהושע ואתם
הזקנים לזקנים אחרים עד שהגיעו לתחלתם של נביאים, שהו עלי הכהן ושמואל הרמתי: לאנשי כנסת
הגדולה – ק"ד זקנים היו. וזרבבל, שריה, רעליה, מרדכי, בלשן – שהיו בימי עזרא כשעלו מן הגולה
בבית שני. ומכללם חגי זכריה ומלאכי ונחמיה בו חכליה וחבריהם. ונקראו כנסת הגדולה לפי
שהחזירו העטרה לישנה. שמשא אמר (ודברים ז) האל הגדול הגבור והנורא. באו ירמיה ודניאל ולא
אמרו גבור ונורא. והם החזירו כבתחלה לפי שאמרו הוון גבורותיו הוון נוראותיו שאלמלא כן

(יח) רבן שמעון בן גמליאל אומר, על שלשה דברים העולם עומד, על הדין ועל האמת ועל השלום, שנאמר (זכריה ח) אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם:

מסכת ברכות, פרק ג – מנחם מענדל

(א) מי שמתו מוטל לפניו, פטור מקריאת שמע, (ומן התפלה) ומן התפילין. נושאי המטה וחלופיהו וחלופי חלופיהו, את שלפני המטה ואת שלאחר המטה, את שלמטה צדך בהן פטורין, ואת שאין למטה צדך בהן חיבין. אלו ואלו פטורין מן התפלה:

האיך אומר זו יכולה להתקיים מפני כמה אמות: הם אמרו שלשה דברים – הרבה דברים אמרו אלא ג' דברים הללו אמרו (שהן) שיש בהם קיום התורה: הוו מתונים בדין – שאם בא דין לפניך פעם ושתים וג'. לא תאמר דין זה כבר בא לפני ושמתי ושלשתי בו. אלא הוו מתונים כלומר ממתנין קדם שתפסקו הדין: והעמידו תלמידים הרבה – לאפוקי מרבן גמליאל דאמר כל תלמיד שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש קא משמע לן שמלמדו תורה לכל אדם ואין צריך לבדק אחריו. ובלבד שלא יהיה ידוע מעינינו שמעשיו מקלקלים וסנאי שומעניה אם נאמר אשמעינו שאם העמיד תלמידים בבחירתו יעמיד תלמידים בזקנותו דכתיב (קהלת יא) בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך: ועשו סיג לתורה – גדר, שלא יבוא ליגע באסור תורה כגון שניות לעריות ושבות לשבת דכתיב (ויקרא יח) ושמרתם את משמרתה. עשו משמרתה למשמרתה:

(א) מי שמתו מוטל לפניו – אחד מן הקרובים שחיב להתאבל עליהם, מטל עליו לקברו: פטור מקריאת שמע – משום דטריד טרדא דמצוה: וחלופיהו – שכן דרד שמתחלפין, לפי שהכל רוצים לזכות במצוה: את שלפני המטה – המזמנים לנשאה כשתגיע המטה אצלם: ואת שלאחר המטה – כלומר בין אותם שלפני המטה, ובין אותם שלאחר המטה, אם המטה צריכה להם לשאתה, פטורים: ואת שאין למטה צדך בהן – כגון ההולכים ללנות את המת לכבודו בלבד חיבים: אלו ואלו פטורין מן התפלה – דלאו דאורייתא היא כמו קריאת שמע. ואיכא דאמרי מפני שהיא צריכה פניה יתרה:

(ו) זב שרָאָה קָרִי, וְנָדָה שְׁפֹלְטָה שִׁכְבַּת זָרַע, וְהַמְשִׁמֶשֶׁת שְׂרָאָתָה נְדָה, צָרִיכִין מְבִילָה, וְרַבֵּי יְהוּדָה פּוֹטֵר:

מִסְכַּת פְּסָחִים, פֶּרֶק י' – מְנַחֵם מֵעֵי נֶדֶל

(א) עֲרַבֵי פְּסָחִים סְמוּךְ לְמְנַחָה, לֹא יֵאכַל אָדָם עַד שֶׁתִּהְיֶה שָׁד. וְאִפְלוּ עֲנֵי שְׁבִישְׂרָאֵל לֹא יֵאכַל עַד שֵׁיֶסֶב. וְלֹא יִפְחָתוּ לוֹ מֵאַרְבַּעַה כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן, וְאִפְלוּ מִן הַתְּמַחוּי:

(ט) הַפֶּסַח אַחֵר חֲצוֹת, מְטַמֵּא אֶת הַיְדִים. הַפְּגוּל וְהַנוֹתֵר, מְטַמְּאִין אֶת הַיְדִים. בְּרֶךְ בְּרַכַּת הַפֶּסַח פֶּטֵר אֶת שֵׁל זֶבַח. לֹא פֶטֵר אֶת שֵׁל פֶּסַח, דְּבָרֵי רַבֵּי יִשְׁמַעֵאל. רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר, לֹא זֶה פּוֹטֵרְתָּ זֶה, וְלֹא זֶה פּוֹטֵרְתָּ זֶה:

(ו) וְרַבֵּי יְהוּדָה פּוֹטֵר – אִף בְּמִשְׁמֶשֶׁת שְׂרָאָתָה נְדָה פֶטֵר רַבֵּי יְהוּדָה, וְאִף עַל גַּב דְּמַעֲקָרָא בֵּת טְבִילָה הוֹוֵת וְאִיכָא לְמִימֵר דְּלֵא פְקַעָה חוֹבַת טְבִילָה מֵינְה. וְכַבֵּר כְּתַבְנֵנוּ לְעִיל דְּבִטְלוּהָ לְטְבִילוּתָא, מִפְּנֵי שֶׁהִיָּתָה תִּקְנָה שְׂאִין רַב הַצְּבוּר יְכוּלִין לְעַמּוֹד בָּהּ.

(א) סְמוּךְ לְמְנַחָה – קֹדֶם לְמְנַחָה מַעֲט כְּמוֹ חֲצֵי שְׁעָה. בְּתַחֲלַת שְׁעָה עֲשִׂירִית – דְּתַמִּיד קָרַב בְּתִשְׁעָה וּמְחַצָּה וְהוּא זְמַן הַמְּנַחָה, וְקֹדֶם לְמְנַחָה חֲצֵי שְׁעָה הוּוּ בְּתַחֲלַת שְׁעָה עֲשִׂירִית: לֹא יֵאכַל אָדָם – כְּדֵי שִׂיאֲכַל מִצָּה לְתַאֲבוֹן מִשׁוּם הַדוּר מִצָּה. וְלַחֵם פְּשִׁיטָא דְּלֵא מְצִי אֲכִיל דְּחִמְץ אֲסוּר מִשֵּׁשׁ שְׁעוֹת וְלְמַעֲלָה. וּמִצָּה נְמִי הָא אֲמַרִּינוּ בִּירוּשְׁלַמֵי הָאוֹכֵל מִצָּה בְּעֶרֶב פֶּסַח כְּבֹא עַל אַרוֹסְתּוֹ בְּבֵית חַמּוּי. וְלֹא נִצְרָכָא אֱלֵא לְשֹׂאֵר אֲכִלִין שְׁלֵא יִמְלֵא כְּרִסּוֹ מֵהוּ: עַד שֵׁיֶסֶב – בְּמִטָּה וְעַל הַשְּׁלֶחַן כְּדָרְךְ בְּגֵי חוּרִין: וְלֹא יִפְחָתוּ לוֹ – גְּבַאי צְדָקָה הַמְּפָרְנִסִים אֶת הַעֲנִיִים: וְאִפְלוּ הוּא מִתְּפָרְנֵס מִן הַתְּמַחוּי – דְּהִינּוּ עֲנֵי שְׁבַעֲנַיִים דְּתַנּוּ בְּמִסְכַּת פֶּאָה מִי שֵׁשׁ לוֹ מְזוּן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לֹא יִטַּל מִן הַתְּמַחוּי: מֵאַרְבַּעַה כּוֹסוֹת – כְּנֶגֶד אֲרַבַּע לְשׁוֹנוֹת שֶׁל גְּאֵלָה שֵׁשׁ בְּפִרְשֵׁת וְאַרְא, וְהוֹצֵאתִי וְהַצֵּלְתִּי וְגֵאלְתִּי וְלִקְחָתִי:

(ט) הַפֶּסַח אַחֵר חֲצוֹת, מְטַמֵּא אֶת הַיְדִים – דְּהָא נּוֹתֵר הוּא מִחֲצוֹת וְאֵילֶךְ – וְרַבְּנָן גִּזְרוּ עַל הַנּוֹתֵר שֵׁיֶטְמֵא אֶת הַיְדִים כְּדֵי שְׁלֵא יִתְעַלְלוּ בְּאַכִילָתוֹ. וּמִנְלָן דְּפֶסַח לְאַחַר חֲצוֹת הוּוּ נּוֹתֵר, דְּכְתִיב בְּפֶסַח (שְׁמוֹת יב) וְאָכְלוּ אֶת הַבֶּזֶר בְּלִילָה הַזֶּה, וְכְתִיב הַתֵּם וְעִבְרָתִי בְּאַרְץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה, מִה לְהִלּוֹן עַד חֲצוֹת אִף כָּאֵן עַד חֲצוֹת: בְּרַכַּת הַפֶּסַח – אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֵינוּ וְצִוּנוּ לְאַכֵּל הַפֶּסַח. בְּרַכַּת הַזֶּבַח, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֵינוּ וְצִוּנוּ לְאַכֵּל הַזֶּבַח. וְזֶבַח הָאֱמוּרָה כָּאֵן הוּא חֲגִיגַת יוֹם אֲרַבְּעָה עָשָׂר. וְהִלְכָה כְּרַבֵּי עֲקִיבָא:

מסכת ידים, פרק ב – מנחם מענדל

(א) נטל לידו אחת משטיפה אחת, ידו טהורה. לשתי ידיו משטיפה אחת, רבי מאיר מטמא, עד שיטול מרביעית. נפל כפר של תרומה, טהור. רבי יוסי מטמא:

(ד) ספק נעשה בהם מלאכה ספק לא נעשה בהם מלאכה, ספק יש בהם פשעור ספק שאין בהם פשעור, ספק טמאים ספק טהורים, ספקו טהור, מפני שאמרו, ספק הידים לטמא ולטמא ולטהר, טהור. רבי יוסי אומר, לטהר, טמא. כיצד, היו ידיו טהורות ולפניו שני כפרים טמאים, ספק נגע ספק לא נגע, היו ידיו טמאות ולפניו שני כפרים טהורים, ספק נגע ספק לא נגע, היו ידיו אחת טמאה ואחת טהורה ולפניו שני כפרים טהורים, נגע באחד מהם, ספק בטמאה נגע ספק

(א) נטל לידו אחת משטיפה אחת – קא קרי שטיפה אחת כל זמן שלא נטל כי אם פעם אחת עד הפרק. ובידו אחת הוא דסגי בפעם אחת, אף על גב דאין בכלי רביעית אלא דאתו משירי טהרה. אבל לשתי ידיו, אף על גב דאתו משירי טהרה לא מהני עד שיטל שתי פעמים. ראשונים עד הפרק, ושניים עד הפרק. ורמב"ם מפרש, משטיפה אחת משפיקה אחת. וכשנטל שתי ידיו בשפיקה אחת, המים מטמאין בידו אחת, ונמצא רוחץ השניה במים שנטמא ולא טהרו ידיו עד שיטל מים שניים מרביעית, אבל כשנטל ידו אחת בלבד, בשפיקה אחת נטהרה ידו, וכשנטל מים שניים לטהר המים שעל ידו סגי בפחות מרביעית. ואין הלכה כרבי מאיר: נפל כפר של תרומה – היכא דנטל את הראשונים מרביעית ונפל עליהם כפר של תרומה, או נגע בכפר של תרומה עם המים שבידו קדם שניגבם, או קדם שישפך עליהן מים שניים: טהור – דכי היכי דמהנו לטהר ידיו מהנו נמי לטהר עצמן: רבי יוסי מטמא – דסבר לטהר ידיו מהנו, אבל אינהו גופיהו טמאים:

(ד) ספק נעשה בהם מלאכה – דמלאכה פוסלת מים לנטילה, כדתנן בפרק קמא: טמאים – פסולים לנטילה: ספקו טהור – אפלו יש במים שננטל כל הנד ספקות – והיינו ספק לטהר דפליגי בסיפא רבנן ורבי יוסי – ואין הלכה כרבי יוסי: ספק הידים לטמא ולטמא – לקמן באידך בבא מפרש לה: שני כפרים טמאים – דאכלים טמאים מטמאים את הידים, כדתנן לקמן בפרק ג' [משנה ב'], כל הפוסל את התרומה מטמא את הידים להיות שניות: שני כפרים טהורים – בשל תרומה איירי. שהידיים פוסלות את התרומה: הידים כמו שהיו והכפרים כמות שהיו – הטמא בטמאתו והטהור בטהרתו:

בטהורה נגע, היו ידיו טהורות ולפניו שני כפרים אחד טמא ואחד טהור נגע באחד מהם ספק בטמא נגע ספק בטהור נגע, היו ידיו אחת טמאה ואחת טהורה ולפניו שני כפרים אחד טמא ואחד טהור, נגע בשתיהן, ספק טמאה בטמא וטהורה בטהור, או טהורה בטמא וטמאה בטהור, הידים כמו שהיו והכפרים כמות שהיו:

מסכת סנהדרין, פרק א – מנחם מענדל

(א) דיני ממונות, בשלשה. גזלות וחבלות, בשלשה. נזק וחצי נזק, תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה, בשלשה. האונס והמפתה והמוציא שם רע, בשלשה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, מוציא שם רע, בעשרים ושלושה, מפני שיש בו דיני נפשות:

(ו) סנהדרין גדולה היתה של שבעים ואחד, וקטנה של עשרים ושלושה. ומנין לגדולה שהיא של שבעים ואחד, שנאמר אספה לי שבעים איש מזקני ישראל,

(א) דיני ממונות – דהינו הודאות והלואות: בשלשה – הדיוטות. ולא אצרכוה רבנו לשלשה ממחין שלא תנעל דלת בפני לוויין. שפוא יכפר הלונה ולא ימצא ממחין לכופו לדין אלא יחיד ממחה. או שלשה הדיוטות אבל גזלות וחבלות בשלשה ממחין. דאלהים כתיב בפרשת שומרים בואלה המשפטים ג' פעמים. ומינה ולפינו ג' ממחין: נזק – אדם או שור המועד שהאקו דמשלמים נזק שלם: וחצי נזק – שור תם שהאקו ואף על גב דהינו חבלות איידי דבעי למתני תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה. שאינו משלם כמו מה שהאקו שמשלם יותר תנא נמי חצי נזק שאינו משלם כמו שהאקו שהרי משלם פחות ואידי דתנא חצי נזק. תנא נמי נזק: והמוציא שם רע – לא מצאתי לבתך בתולים וענשו אותו מאה כסף: דיני נפשות – דאם אמת היה הדבר וזנתה תחתיו וסקלוה. ודיני נפשות בכ"ג. כדלקמן. והלכה כחכמים:

ומשה על גביהו, הרי שבועים ואחד. רבי יהודה אומר, שבועים. ומנין לקטנה שהיא של עשרים ושלשה, שנאמר (שם לה) ושפטו העדה והצילו העדה, עדה שופטת ועדה מצלת, הרי כאן עשרים. ומנין לעדה שהיא עשרה, שנאמר (שם יד) עד מתי לעדה הרעה הזאת, יצאו יהושע וכלב. ומנין להביא עוד שלשה, ממשמע שנאמר לא תהיה אחרי רבים לרעות, שומע אני שאהיה עמהם לטובה, אם כן למה נאמר אחרי רבים להטות, לא כהטיתך לטובה הטיתך לרעה. הטיתך לטובה על פי אחד, הטיתך לרעה על פי שנים, ואין בית דין שקול, מוסיפין עליהו עוד אחד, הרי כאן עשרים ושלשה. וכמה יהא בעיר ותהא ראיה לסנהדרין, מאה ועשרים. רבי נחמיה אומר, מאתים ושלשים, כנגד שרי עשרות:

(ו) ומשה על גביהו, הרי שבועים ואחד – דאמר קרא (במדבר יא) ונשא אהרן. ואת בהדיהו: רבי יהודה אומר שבועים – דדריש אהרן. בדומיו לך. ולא שיהיה הוא יושב עמהו בדין ואין הלכה כרבי יהודה: עדה שופטת – עשרה מחיביו: ועדה מצלת – עשרה מזכיו. ושמעינו מינה דצריך שיהיו כ' שאם יחלקו יהיו י' מחיביו. ועשרה מזכיו: הטיתך לרעה על פי שנים – והכי קאמר קרא לא תהיה אחרי רבים לרעות לחיב על פי אחד שיהיה יתר על המזכיו. אבל אחרי רבים להטות בשנים אפלו לרעות. כשהיו שנים מחיביו יותר על המזכיו. הלכך. על כן כ"ג בעינן דבציר מעשרה מזכיו ליכא למימר. דהא כתיב והצילו העדה. ותו לא משכחת חובה בבציר משנים עשר: ואין בית דין שקול – אין עושיין בית דין זוגות שאם יחלקו לחצאים הוי להו פלגא ופלגא. ולא משכחת לה הטיתך לטובה על פי אחד. הלכך מוסיפין עליהם עוד אחד. והווי להו עשרים ושלשה: מאה ועשרים – מפרש בגמרא עשרים ושלשה סנהדרין קטנה וג' שורות של כ"ג כ"ג יושבים לפניהם. שאם הצרכו להוסיף על הדינים מוסיפים מהם ועשרה בטלנים עשרה בני אדם בטלנים מכל מלאכה. שיושבים תמיד בבית המדרש. ושני סופרים לכתב דברי המזכיו. ודברי המחיביו. ושני חגים שמושי בית דין להלקות החיב ולהזמין בעלי הדיו. ושני בעלי דינים ושני עדים ושני זוממין ושני זוממין. וב' גבאים ושלשי לחלק הצדקה שצדקה נגבית בשנים ומתחלקת בג'. ורופא ואמן להקזי דם. ולבלר. ומלמד תינוקות. הרי ק"ד: מאתים ושלשים – כדי שרי עשרות דהינו כ"ג עשירות שיהא כל דין שר של עשרה. דבציר משרי עשרה לא אשכחן שררה. ואין הלכה כרבי נחמיה:

מסכת סנה, פרק ג – מנחם מענדל

(א) לולב הגזול והיבש, פסול. של אשרה ושל עיר הנדחת, פסול. נקטם ראשו, נפרצו עליו, פסול. נפרדו עליו, כשר. רבי יהודה אומר, יאגדנו מלמעלה. צני הר הברזל, כשרות. לולב שיש בו שלשה טפחים כדי לנענע בו, כשר:

(טו) מקבלת אשה מיד בנה ומיד בעלה ומחזירתו למים בשבת. רבי יהודה אומר, בשבת מחזירין, ביום טוב מוסיפין, ובמועד מחליפין. קטן היודע לנענע, חיב בלולב:

(א) לולב הגזול פסול – דכתיב ולקחתם לכם, משלכם. ולאחר יאוש בעלים נהי דשלו הוא שקונה אותו ביאוש, מכל מקום הוי מצוה הבאה בעבירה: והיבש פסול – דבכלהו בעיני הדר, וליכא: של אשרה – איך הנעבד: ושל עיר הנדחת פסול – דלשרפה קאי, ולולב בעי שעור, והני כיון דלשרפה קיימי אין שעורן קים: נקטם ראשו פסול – דלא הוי הדר: נפרצו עליו – ואינן מחברין אלא על ידי אגידה: נפרדו עליו – מחברים הו בשדרה, אלא שלמעלה הו נפרדיו לכאן ולכאן כענפי אילו: יאגדנו מלמעלה – אם נפרדו עליו יאגדם שיהיו עולים עם השדרה כשאר לולבים. ואין הלכה כרבי יהודה: צני הר הברזל – יש דקלים שילוביו שלהו עליהו קצרין מאד ואין עולין על ארץ השדרה, אם הו ארפיו כל כך עד שראשו של זה מגיע לצד עקרו של זה כשרים: כל לולב שיש בו שלשה טפחים – כנגד ארץ ההדס וטפח יותר. כדי לנענע בו, דלולב בעי לנענעו כדי לנענע בו – תני, וכדי לנענע בו, דהינו טפח יותר על שלשה טפחים:

(טו) מקבלת אשה – את הלולב, ולא אמרינן דמטלטלת מידי דלא חזי לה: ומחזירתו למים – שלא יכמשו: בשבת מחזירין – שהרי מהם נטלום היום. אבל לא מוסיפים וכל שכן שאין מחליפין: ביום טוב מוסיפין – אבל לא מחליפין לשפף אלו ולתת צונגין מהו, דטרח לתקו מנא: ובמועד – בחול המועד מצוה להחליף. והלכה כרבי יהודה: חיב בלולב – לחנכו מדברי סופרים:

אגרת הקדש – פרק כ"ז

מה שכתב ליושבי ארץ הקדש תפנה ותכוונן במהרה בימנו אמן לנחמם בכפלים לתושיה על פטירת הרב הגאון המפורסם איש אלקים קדוש, גרו יאיר, עמוד הימין, פטיש החזק מורנו הרב רבי מנחם מענדל נשמתו ע"ד:

חלק זה לומדים לפני תפלת שחרית:

אהובי אחי ורעי אשר כנפשי כו' ה' עליהם יחיו חיים עד העולם וצאצאיהם אתם זרע אמת ברוכי ה' המזה מעתה ועד עולם. אחר דרישת שלומם כמשפט לאוהבי שמו באתי לדבר על לב נדבאים הנאנחים והנאנקים ולנחמם בכפלים לתושיה אשר שמעה אזני ותבן לה על מאמר רבותנו זכרונם לברכה דשבק חיים לכל חי כי צדיק באמונתו יחיה וביראת ה' לחיים וברשפי אש שלהבת אהבתו מחיים לכל בהן חיי רוחו [נסח אחר: ונשמתו] כל ימי חלדו ויהי בהעלות ה' רוחו ונשמתו אלוי יאסף ויעלה בעלוי אחר עלוי עד רום המעלות שבק חיי רוחו פעלתו אשר עבד בה לפנים בישראל פעלת צדיק לחיים לכל חי היא נפש כל חי הקשורה בנפשו בחבלי עבותות אהבה רבה ואהבת עולם כל תמוט לנצח אשר מי האיש החפץ חיים לדבקה בה' חיים בעבודתו תדבק נפשו ויהיה צורה בצרור החיים את ה' בחיי רוח אפינו אשר אמרנו בצלו נחיה בגוים אשר שבק לנו בכל אחד ואחד כפי בחינת התקשרותו באמת ואהבתו אהבת אמת הטהורה מקרב

איש וְלֵב עֹמֵק כִּי כַּמּוֹס הַפְּנִים וְכוּ' וְרוּחַ אֵתִי רוּחַ וְאֲמִשִּׁיךְ רוּחַ וְרוּחוֹ עֹמְדָת
בְּקַרְבֵּינוּ מִמּוֹשׁ כִּי בְּרֹאוֹתוֹ יִלְדֵינוּ מַעֲשֵׂה יָדָיו בְּקַרְבּוֹ יְקַדִּישׁוּ שְׁמוֹ יִתְבַּרַךְ אֲשֶׁר
יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ בְּאֲשֶׁר גִּלְךָ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הוֹרְנוּ מִדְּרָכָיו וְנִלְכָה בְּאוֹרְחוֹתָיו נִצַּח
סֵלָה וְעַד. וְזֶהוּ שְׂכֵתוֹב בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ דְּצַדִּיקָא דְאַתְפָּטֵר אֲשֶׁתְּפַח בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין
יְתִיר מִבְּחִיּוּהֵי דְהִיגְנוּ שְׁגָם בְּזֵהר הָעוֹלָם הַמַּעֲשֵׂה הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתֶם אֲשֶׁתְּפַח יְתִיר כִּי
הַמַּעֲשֵׂה (גְּדוּל) [גְּדוּל] וְהוֹלֵךְ גְּדוּלֵי גְדוּלִין מִן אוֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק בְּשָׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ ה'
הַמְּאִיר לְאַרְצָן וְחוּצוֹת וְגַם אֲנַחְנוּ אֵלֶּה פֶּה הַיּוֹם בְּלָנוּ חַיִּים בְּדְרָכָיו דְּרֶךְ הַקְּדוֹשׁ יְקַרָּא
לָהּ. זֹאת בְּעִבּוּדֵת ה' בְּמִילֵי דְשְׁמַיָּא. וּבְמִילֵי דְעֲלָמָא בְּפִרוּשׁ אֲתִמֵּר בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ
דְּצַדִּיקָיָא מְגִינִין עַל עֲלָמָא וּבְמִיתְתְּהוֹן יְתִיר מִבְּחִיּוּהוֹן וְאַלְמָלָא צְלוֹתָא דְּצַדִּיקָיָא
בְּהֵהוּא עֲלָמָא לֹא אֲתַקִּים עֲלָמָא רְגֵעָא חֲדָא וְכֹל הַקְּרוּב קְרוּב אֵל מִשְׁכַּן ה' בְּחַיִּין
קָדָם לְבִרְכָה:

חלק זה לומדים לפני תפלת מנחה:

אֵתָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ דְּצַדִּיקָא דְאַתְפָּטֵר אֲשֶׁתְּפַח בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין יְתִיר מִבְּחִיּוּהֵי כו'
וְצַרִיךְ לְהַבִּין תִּינַח בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים אֲשֶׁתְּפַח יְתִיר בְּעֻלּוֹתוֹ שְׁמָה אֲבָל בְּעוֹלָם הַזֶּה
אֵיךְ אֲשֶׁתְּפַח יְתִיר. וַיֵּשׁ לוֹמֵר עַל דְּרֶךְ מַה שְׁקַבְּלָתִי עַל מֵאִמֵּר חֲכָמֵינוּ זְכוּרָנָם
לְבִרְכָה דְשִׁבְק חַיִּים לְכֹל חַי פְּנוּדַע שְׁחַיִי הַצַּדִּיק אֵינָם חַיִּים בְּשָׂרִים כִּי אִם חַיִּים
רוּחָנִיִּים שְׁהֵם אֲמוּנָה וְיִרְאָה וְאַהֲבָה כִּי בְּאֲמוּנָה כְּתִיב וְצַדִּיק בְּאֲמוּנָתוֹ יִחְיֶה
וּבִירְאָה כְּתִיב וְיִרְאָת ה' לְחַיִּים וּבְאַהֲבָה כְּתִיב רוּדַף צְדָקָה וְחֶסֶד יִמְצָא חַיִּים וְחֶסֶד
הוּא אַהֲבָה וְשִׁלְשָׁה מִדּוֹת אֵלוֹ הֵם בְּכֹל עוֹלָם וְעוֹלָם עַד רוּם הַמַּעֲשׂוֹת הַכֹּל לְפִי עֲרֶךְ
בְּחִינַת מַעֲשׂוֹת הָעוֹלָמוֹת זֶה עַל זֶה בְּדֶרֶךְ עֲלָה וְעֲלוּל פְּנוּדַע. וְהִנֵּה בְּהִיּוֹת הַצַּדִּיק חַי

על פני האדמה היו שלשה מדות אלו בתוך כלי ולבוש שלהם בבחינת מקום גשמי שהיא בחינת נפש הקשורה בגופו וכל תלמידיו אינם מקבלים רק הארת מדות אלו וזיון המאיר חוץ לכלי זה על ידי דבוריו ומחשבותיו הקדושים. ולכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה שאין אדם עומד על דעת רבו וכו' אבל לאחר פטירתו לפי שמתפרדים בחינת הנפש שנשארה בקבר מבחינת הרוח שבגן עדן שהן שלש מדות הללו לפיכך כל כל הקרוב אליו לקבל חלק מבחינת רוחו שבגן עדן הואיל ואינה בתוך כלי ולא בבחינת מקום גשמי כנודע מאמר רבותינו זכרונם לברכה על יעקב אבינו עליו השלום שנכנס עמו גן עדן וכן כתוב בספר עשרה מאמרות שאויר גן עדן מתפשט סביב כל אדם ונרשמים באויר זה כל מחשבותיו ודבוריו הטובים בתורה ועבודת ה' (וכן להפך חס ושלום נרשמים באויר המתפשט מוגיהנם סביב כל אדם) הלקח נקל מאד לתלמידיו לקבל חלקם מבחינת רוח רבם העצמית שהם אמונתו ויראתו ואהבתו אשר עבד בהם את ה' ולא זיום בלבד המאיר חוץ לכלי לפי שבחינת רוחו העצמית מתעלה בעלוי אחר עלוי להכליל בבחינת גשמתו שבגן עדן העליון שבעולמות העליונים ונודע שכל דבר שבקדשה אינו נעקר לגמרי מכל וכל ממקומו ומדרגתו הראשונה גם לאחר שנתעלה למעלה למעלה ובהינה זו הראשונה שנשארה למטה בגן עדן התחתון במקומו ומדרגתו הראשונה היא המתפשטת בתלמידיו כל אחד כפי בחינת התקשרותו וקרבתו אליו בחייו ובמותו באהבה רבה פי המשכת כל רוחניות אינה אלא על ידי אהבה רבה כמו שכתוב בזהר הקדוש דרוח דרעיותא דלבא אמשיך רוח מלעילא רק אם יכון לקראת אלהיו בהכנה רבה ויגיעה עצומה לקבל שלש מדות הללו בדרך שהורה רבו וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה יגעת ומצאת תאמין. והנה יש עוד בחינת הארה לתלמידיו רק שאינה מתלבשת בתוך מוחם

מְמוֹשׁ פְּרָאשׁוּנָה רַק מְאִירָה עֲלֵיהֶם מְלֻמְעָלָה וְהִיא מְעֵלִית רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ לְמִקּוֹר
חוֹצְבוֹ דְּהִינּוּ לְחֻקְל תְּפֹחִין קְדִישִׁין וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה שֵׁם יְחֹד עַל יְדֵי הַעֲלָאת
מִסִּירוֹת נֶפֶשׁ מִכָּל מַעֲשָׂיו וְתוֹרָתוֹ וְעִבּוּדָתוֹ אֲשֶׁר עָבַד כָּל יְמֵי חַיָּו וְנִזְרְעוּ בְּחֻקְל
תְּפֹחִין קְדִישִׁין אֹרֹת עֲלִיוֹנִים מְאֹד לְעֻמַּת תְּחַתּוֹנִים אֲשֶׁר הֵם תּוֹרָתוֹ וְעִבּוּדָתוֹ
וְהָאֵרֶת אֹרֹת עֲלִיוֹנִים אֵלּוּ מְאִירָה עַל כָּל תְּלֻמִּידָיו שֶׁנַּעֲשׂוּ עוֹבְדֵי ה' עַל יְדֵי תּוֹרָתוֹ
וְעִבּוּדָתוֹ וְהָאֵרֶה זֶה שֶׁעֲלֵיהֶם מְלֻמְעָלָה מְכַנְסֵת בְּלִבָּם הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים
טוֹבִים וְכָל הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים הַנּוֹלָדִים מִהָאֵרֶה זֶה שֶׁמְאִירָה מְאֹרֹת הַזְּרוּעִים בְּשׂוֹדָה
הַנ"ל נִקְרָא גְדוּלֵי גְדוּלֵין וְהָאֵרֶה זֶה הִיא בְּהַעֲלֵם וְהַסְתֵּר גְּדוּל כְּמוֹ שֶׁמוֹשׁ הַמְאִיר
לְכוֹכְבִים מִתַּחַת לָאָרֶץ כְּדֹאִיתָא בְּתַקוּנִים עַל מִשָּׁה רַבְּנֵי עֲלִיוֹ הַשְּׁלוֹם שֶׁאֲחֵר
פְּטִירָתוֹ מִתְּפִשְׁטֵת הָאֵרֶתוֹ בְּכָל דְּרָא וְדְרָא לְשִׁשִׁים רְבּוּא נִשְׁמוֹת כְּמוֹ שֶׁמוֹשׁ
הַמְאִיר מִתַּחַת לָאָרֶץ לְשִׁשִׁים רְבּוּא כּוֹכְבִים:

הַרְבֵּי וְהַרְוֵפָאִים

ספור מופת לג' תמוז

"הָזֶה זֶה בַּקִּיץ שֶׁל שְׁנַת תש"א. אָבִי, הַרְבֵּי דב-יְהוּדָה שׁוֹחַט זְכוּנוֹ-לְבָרְכָה, אֲשֶׁר פָּהוּ פְרֵפֵה שֶׁל קַהֲלָה יְהוּדִית מְכַבֶּדֶת בְּהוֹלֵנָה, הִחְלִיט לְהִגַּר לְמַנְדָּה. הוּא עֲשָׂה זֹאת לְמַעַן חֲנוּךְ הַיְלָדִים. הוּא טָעוּ, שֶׁבְּקַנְיָה יִקַּל עָלָיו לְהַעֲנִיק לְבָנָיו חֲנוּךְ יְהוּדִי שְׂרָשִׁי. כִּךָ מְצַאֲנוּ אֶת עֲצָמָנוּ יוֹם אֶחָד בְּטוֹרוֹנְטוֹ שֶׁבְּקַנְיָה" – מְסַפֵּר הַרְבֵּי דָוִד שׁוֹחַט, כִּיּוֹם רַבָּה שֶׁל קַהֲלַת חב"ד בְּטוֹרוֹנְטוֹ.

"זְמַן קָצֵר לְאַחַר מִכּוֹן זָכָה אָבִי בְּמוֹשְׁרָה רַבֵּנִית בְּעִיר. מְטֻבֵּעַ הַדְּבָרִים, נוֹצְרוּ קְשָׁרִים אֲדוּקִים בֵּינוּ וּבֵין הַקְּהָלוֹת הַחֲרָדִיּוֹת הַנוֹסְפוֹת בְּעִיר, בְּתוֹכָן גַּם קַהֲלַת חב"ד. אָמְנָם

לא נמנינו עם חסידי חב"ד, אולם במשך הזמן התפתח קשר חם בין משפחתנו ובין החסידים. כך שמענו גם על הכתרתו של האדמו"ר החדש של חב"ד, הלא הוא פבוד-קדשת אדמו"ר נשיא דורנו.

"בקר אחד ארע בביתנו אסון מהריד. אמי הרתיחה דוד גדול של מים לצרכי הבית. לאחר שרתח, הסירה אותו מהאש והניחה אותו על הרצפה. אחותי הקטנה, תינקת בת קשנה וחצי, זחלה לעבר הדוד, טפסה עליו ונפלה אל תוך המים הרותחים.

"זעקוטיה הנוראות הזעיקו אליה את בני-הבית, ואז נגלה לעיניהם מחזה אים: כל גופה של הפעוטה היה אדם כאש. בתוך זמן קצר החל עורה להתקלף מעל בשרה. חשנו מיד לבית-הרפואה הגדול שבפער, כשמצבה של הילדה מחמיר והולך מרגע לרגע.

"לאחר בדיקה ראשונית היתה אבחנתם של הרופאים קודרת ביותר. הם אמרו כי קלושים הסבויים להציל את חייה, אולם למרות הכל יעשו ככל שביכולתם. התינקת נחבשה מכף רגל ועד ראש והכנסה לחדר מבודד, כדי שלא תלקה בזוהם.

"אבי, שכבר שמע על הרבי מליובאוויטש, החליט לפנות אליו בבקשת ברכה. למרבה הפתעתו, כשהתקשר למזכירות הרבי ומסר את שמו ואת פרטי הארוע, שמע את הרבי עצמו עולה על הקו ומדבר אתו. אבי הסביר לרבי את חמרת המצב ובקש שיעזר רחמי שמים על בתו.

"הרבי האזין בקשב רב, ומבלי להשיב דבר בנושא זה, החל להתעניין בשלומי של אבי וכיצד הוא מסתדר במקום מגוריו החדש. אבי השיב בקצור, שכן כל מעיניו היו

נתונים באותה שעה לגורל הילדה. בסיום השיחה ברוך הרבי את הילדה ברפואה שלמה, והשיחה נסתיימה.

"אבי חש מעט אכזבה. נדמה היה לו שהרבי לא התניח למצבה של הילדה בתחושת הגורליות שהוא חש; כאלו המעיט בערוך הענין. אבל הוא התחזק באמונה כי מלות הברכה של הרבי יתקיימו והילדה תחלים.

"למחרת הגיעה לביתנו הודעה ממוזכירו של הרבי: הרבי הורה לערוך בשבת הקרובה... קדוש של הודיה. הילדה עדין היתה במצב קריטי. על-פי דברי הרופאים ולפי כל הגיון, עדין היינו רחוקים מאוד משלב ההודיה. אבל אבי האמין אמונה שלמה בדברי הרבי, והחליט למלא אחריהם בלא תרהור. ואכן, בשבת התקיים בביתנו קדוש חגיגי שבו נתן אבי שבח והלל לקדוש-ברוך-הוא על רפואת הילדה, כאלו כבר יצאה מכלל סכנה.

"חלפו הימים והילדה עודנה מאשפזת בחדר המבדד. מכיון שממילא לא הרשה איש מאתנו להכנס לחדרה, לא היה טעם להשאיר בבית הרפואה. היינו אפוא בבית, ומדי פעם היינו מתקשרים בטלפון ומתעדכנים על מצבה של הילדה.

"יום אחד צלצל הטלפון בביתנו. הרופאים בקשו מהורי לבוא מייד לבית הרפואה. כשהגיעו לשם, מבהלים עד עמקי נשמתם, נאמר להם כי שעוטיה של הילדה ספורות. רק אבי הרשה להכנס אל חדרה, ואף בקשי הכיר בה את בתו. כל גופה היה פהה, פניה נפוחות, והיא נשמה בכבדות.

"מבלי לאבד את עשתונותיו התקשר אבי שוב אל הרבי. שוב היה הרבי על קו הטלפון, וכשספר אבי על המצב, השיב הרבי בתקיפות: 'הכלים! הילדה בריאה

ותוסיף להיות בריאה! הרבי הורה לאבי לגשת מיד אל הרופאים ולהקים קול זעקה על שטפלו בילדה ברשלנות.

"אבי, שהפתע מחלקה הראשון של תשובת הרבי, לא ידע כיצד לעפל גם את חלקה השני. הרבי חש בהסגנותו, וחזר על דבריו: 'גש מיד אל הרופאים ואמר להם כי הם-הם האשמים במצב שנוצר!'

"אבי מלא אחר הוראת הרבי. הוא חזר אל הרופאים והקים סערה. הללו, שפכל הנראה נבהלו מצעקותיו, בדקו שוב את טיב הטפול, ולתדהמתם הן מצאו, כי נתן לתינקת ערוי בלתי מתאים!

"חיש מהר החלף הערוי, ואכן, לא ארכו הימים והילדה הבריאה. על גופה צמח עור חדש, ומאז ועד היום היא איננה סובלת, ברוך-השם, משום דבר.

"לאחר כשנתיים נסע אבי בפעם הראשונה אל הרבי נשיא דורנו, ונתקבל אצלו ל'יחידות'. הנה זה ביו"ד בשבט תשי"ג. אבי הודה שוב ושוב על הברכה שהביאה את הרפואה. הרבי הציע לאבי לנסע אל ציון קברו של הרבי הקודם ולהודות שם על החלמת בתו. 'לשם מגיעה התודה על רפואתה של בתך', אמר הרבי.

"חלפו שנים", מסים הרב שוחט את ספורו, "אחותי, אשר גדלה בינתיים, זכתה אף היא להגיע אל הרבי ולהכנס ל'יחידות'. באותה הזדמנות, נתן לה הרבי מטבע זהב של חמשה רובלים, באמרו, כי המטבע הוא מקפתו של הרבי הקודם נשמתו-עדן".

(מאת זלמן רודמן, באדיבות עיתון "תורתך שעשועי")